1857. N°. 37.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 27 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 Maart.

Met genoegen vernemen wij, dat de Boekhandelaar P. H. van den Heuvell, alhier, zal uitgeven een portret van Z. K. H. den Prins van Oranje. Dit portret zal naar de onlangs door den beroemden Kunstschilder N. Pieneman vervaardigde en op het Instituut van den Heer Dr. P. de Raadt berustende schilderij, op steen geteekend en gedrukt worden ter met lof bekende steendrukkerij van den Heer C. W. Mieling.

De namen van den Kunstschilder en van den Lithograaf, als ook die van den Uitgever doen ons met regt eene goede uitvoering verwachten, en wij gelooven dat dit portret door velen met belangstelling zal ontvangen worden.

— De uitgave van het Biographisch Woordenboek der Nederlanden, waarvan tot nu toe de Heer A. J. van der Aa de hoofdredactie had op zich genomen, zal ten gevolge van diens overlijden, door den Heer K. J. R. van Harderwijk, lid van de Maatschappij der Ned. Letterkunde, wonende te Noordwijk, worden voortgezet.

— De Natuurkundige Afdeeling van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen zal op Zaturdag aanst. te Amsterdam eene gewone Vergadering houden.

— De voorjaars-vergadering der Prov. Commissie van Onderwijs in Zuidholland zal aanvangen op Maandag den 20sten April. De examens voor den derden en vierden rang zullen plaats hebben op Dingsdag 21 April; die voor den eersten en tweeden rang, alsmede die voor vreemde talen, zoowel van onderwijzers als van onderwijzeressen, op Woensdag 22 April, en van degenen die eene akte van algemeene toelating als schoolhouderesse begeeren, op Donderdag 23 April.

— Onlangs is door eenige werklieden te Delft eene vereeniging gevormd, welke ten doel heeft om door onderlinge bijdragen elkander bij het overkomen van ongelukken te ondersteunen, en aan haar die op zoo noodlottige wijze weduwen mogten worden, althans een jaar lang, het gemis harer inkomsten eenigzins te vergoeden, waardoor haar inmiddels gelegenheid wordt gegeven naar andere middelen van bestaan uit te zien.

— Te Rotterdam is op uitnoodiging van den Heer J. W. L. van Oordt, eene vergadering gehouden van reeders en verdere belangstellenden bij den zeehandel, gevestigd in de provincie Zuidholland, met het doel om te beraadslagen, in hoe verre men door algemeene zamenwerking zou kunnen geraken tot de inrigting van eene maandelijksche stoom-pakketvaart tusschen Nederland en Java. 124 belanghebbende personen waren daartoe opkomen. Nadat de Heer van Oordt het belang der zaak had uiteengezet, werd er besloten tot het benoemen eener Commissie, om het onderwerp, zoo als het door den Minister van Kolonien is voorgedragen, in overweging te nemen, daarover verslag uit te brengen en de noodig geoordeelde voorstellen te doen. De leden dier Commissie werden nog in deze vergadering gekozen, en het Voorzitterschap daarvan opgedragen aan Z. K. H. Prins Hendrik.

— De raad van beheer van den Holl. spoorweg, heeft een verslag over 1856 voor de deelhebbers opgemaakt van den staat der maatschappij, waarin o. a. de volgende bijzonderheden voorkomen.

Het dubbel spoor tusschen Veenenburg en Haarlem wordt ter bezuiniging opgenomen en door twee uitwijksporen vervangen. Eenige bruggen zullen moeten vernieuwd worden. Die over de Haarlemmervaart bij onze stad is reeds afgebroken en door een noodbrug vervangen. Met April zal er een ijzeren brug gereed zijn. Er zal in dit jaar voorzien worden in betere eindverbindingen der houten roosters.

Er zijn 20 locomotiven voorhanden, 4 oude zijn voor 4 krachtiger, afkomstig van den Rijnspoorweg, vervangen, met nog 4 oude zal 't zelfde gebeuren. Er zijn 209 rijtuigen; die der 2de klasse zijn zeer verbeterd. De uitdeeling zal neerkomen op 3¼ ten honderd van 't maatschappelijk kapitaal of f 32,50 per aandeel.

De algemeene ontvangst was ruim f 25,000 minder dan in 1855, de uitgaaf ruim f 34,000 meer. Uit de toeneming der uitgaven van 1851 af, van ruim f 46,000 tot f 61,000 schijnt men vooreerst geene gunstiger uitkomsten te moeten verwachten.

Nog blijkt het, dat het verkeer in 1856 ruim 81,000 personen meer heeft bedragen en f 9,856.— meer is ontvangen, doch aan goederen, vee, enz. ruim f 41,000 minder.

— Dingsdag morgen heeft men den stoker op de Hoornsche stoomboot, door kolendamp gestikt gevonden. Men meent dat de kolen in den oven weer zijn ontglommen en dat de ongelukkige, wiens vertrekje nabij den oven en geheel gesloten was, op die wijze is omgekomen.

— Het water van de Zuiderzee is in den laatsten tijd bijzonder laag geweest. Uit Vollenhoven wordt daaromtrent gemeld, dat men uren ver in zee kon loopen zonder water te bespeuren. De wagens konden 1 uur ver in zee rijden om den visch uit de schuiten te halen. Schippers, die voor Kraggenburg lagen en zich naar de genoemde stad begaven, verzamelden onder weg ieder 60 ℔ visch. Van Vollenhoven kon men Kuinre te voet bereiken. Het heeft thans op nieuw de aandacht getrokken dat de noordelijke kusten der Zuiderzee meer en meer ophoogen.

— Uit Zwolle wordt als eene bijzonderheid vermeld, dat door een landman in den omtrek van die gemeente drie melkkoeijen en een stier zijn verkocht voor den tot heden ongekenden prijs van f 1050, en wel twee der koeijen elk tegen f 300, eene voor f 350 en de stier tegen f 100.

In de vorige week was er op de markt te Groningen een paar vette schapen aangevoerd, die de eigenaar voor f 140 niet wilde afstaan.

— Te Waalwijk is dezer dagen overleden de Heer H. van Nimwegen, die de betrekking van Notaris aldaar sedert het jaar 1804 had vervuld.

— Eenige dagen geleden is de van Maastricht komende trein, bij het station te Aken, tegen eenen zich aldaar bevindenden spoortrein aangeloopen. Bij dit ongeluk werd eene locomotief verbrijzeld, alsmede een der Conducteurs en een Pruissisch beambte zwaar gewond.

's GRAVENHAGE, 26 Maart.

Bij Kon. besluit zijn benoemd tot Regter in de Arrond.-Regtbank te Heerenveen, Mr. J. I. Schotbergh Simon, thans Regter-Plaatsvervanger in en Procureur bij die Regtbank; en tot Regter in de Arrond.-Regtbank te Amsterdam, Mr. B. J. Ploos van Amstel, thans Regter-Plaatsvervanger aldaar.

— Tot Notaris te Geldrop is benoemd H. J. D. van der Voort, Cand. Notaris te Bommel.

— Heden middag is er ten Hove groot diner, en morgen avond zal er bij Z. K. H. Prins Frederik eene groote soirée dansante worden gehouden, tot welks bijwoning ruim 500 personen zijn genoodigd.

— De *Arnh. Cour.* meldt dat de Heer Mr. d'Engelbronner zich op nieuw tot Z. M. heeft gewend met verzoek zijn wachtgeld te mogen behouden, maar ontslagen te worden van de voorwaarden, hem aanvankelijk daarbij gesteld.

— Bij de Regering is ontvangen het op 14 dezer door Denemarken met Nederland en andere belanghebbende Staten geteekend verdrag tot afkoop van de tollen voor de schepen, die de Sond en de Belten doorvaren, mitsgaders ter vermindering van doorvoerregten langs de wegen en kanalen, welke de Noordzee en de Elbe met de Oostzee verbinden. Met 1 April zal de betaling der tollen ophouden, doch door de schippers daarvoor borgtogt moeten gesteld worden tot dat door de Regering, waartoe zij behooren, het verdrag zal bekrachtigd zijn. Voor zoo veel de Nederlandsche schepen betreft, zal genoegen worden genomen met eene verklaring, onderteekend door den schipper, houdende, dat de verschuldigde tollen zullen betaald worden, wanneer de Nederl. Regering het geteekende verdrag niet bekrachtigde.

— De Russische Vice-Admiraal Glazenap, die de inrigtingen van ons zeewezen in oogenschouw heeft genomen, begeeft zich heden naar Parijs.

— Volgens de bij het Dep. van Koloniën uit Suriname ontvangen berigten, bleef de gezondheidstoestand aldaar voldoende, met uitzondering nogtans van eene algemeen heerschende verkoudheid en eenige gevallen van mazelen, beide echter van geen belang. Behalve het wegloopen van eenige slaven van sommige plantages aan de Beneden-Commewijne, heerschten allerwege rust en orde.

De Heer Mr. J. W. Gefken is den 11den Febr. te Paramaribo in eene vereenigde zitting van de Burgerlijke en Militaire Geregtshoven als Procureur Generaal en Advocaat-fiscaal plegtig geïnstalleerd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIË.

BRUSSEL, 23 Maart.

In de Kamer van Afgevaardigden heeft een der leden, de Heer Orts, het voorstel gedaan om eene statistieke lijst te doen opmaken van de geestelijke vereenigingen en corporatiën hier te lande, ten einde eene naauwkeurige opgaaf te verkrijgen van het getal der daartoe behoorende mannelijke en vrouwelijke leden. De Heer Dumortier, van de kerkelijke partij, is daarop in hevigen toorn ontstoken en heeft onverwijld in de Kamer verklaard, dat, ingeval de meerderheid dit voorstel aannam, hij zou voorstellen, dat de Regering ook eene statistiek der Vrijmetselaars-loges en het daartoe behoorende personeel zou doen opmaken en drukken. — De *Obser-*

vatius heeft dezer dagen eene niet onbelangrijke opsomming gedaan van de geestelijke Vereenigingen in deze stad aanwezig, en van de uitgestrekte gebouwen waarin zij gevestigd zijn.

— Maandag middag heeft alhier een huis- en rijtuigschilder een moordaanslag gepleegd op zijnen 23-jarigen zoon, die van een half-vasten feest te huis kwam. Hij wilde hem een mes in de borst steken, maar werd hierin door het slagtoffer verhinderd. Slechts eene belangrijke wonde aan het oog was het gevolg van den aanval. De vader is in verzekerde bewaring genomen, alsook een persoon die zich tegen diens inhechtenisneming wilde verzetten.

— Het Belgische stoomschip *P. de Caters* heeft in den avond van den 18den op de Elbe het Hollandsche kofschip *Catharina Elisabeth* in den grond gevaren. De bemanning is gered. De Kapitein van het stoomschip zegt alle mogelijke voorzorgen in acht te hebben genomen en dat het ongeluk aan de achteloosheid van de bemanning van het kofschip is te wijten.

— Aan de geschutgieterij te Luik is eene buitengewoon groote bestelling voor Turksche rekening ontvangen.

ENGELAND.

LONDEN, 24 Maart.

De Koningin heeft aan den afgetreden Voorzitter van het Huis der Gemeenten het Pairschap verleend.

— Lord Palmerston heeft thans ook zijne staatkundige gevoelens in een manifest aan de kiezers van Tiverton openbaar gemaakt. Na de opsomming van al hetgeen het Ministerie verrigt heeft, zegt hij steeds gezind te zijn voor vrede, bezuiniging en hervorming. Gij hebt thans te beslissen, aldus spreekt hij, of gij mannen wilt ondersteunen die het gezag weder in handen pogen te krijgen door hun Vaderland in vernedering te brengen; of dat gij de staatkunde der Ministers wilt goed keuren, die den vrede willen, zonder aan de eer te kort te doen. Zijne tegenstanders betwijfelen de opregtheid zijner verklaringen.

— Onlangs is alhier een zeer rijke brouwer overleden, die zich steeds beroemd had de 6 fraaiste violen ter wereld te bezitten. Deze zijn nu in het openbaar verkocht en bragten op: een Guarnerius, bijgenaamd Koning Joseph, 250 £, een Straduarius 200 £, een dito 165 £, een Guarnerius 150 £ en twee alto's van Straduarius 212 £ en 80 £.

— Te Alverstoke, nabij Gosport, zijn 17 woonhuizen afgebrand, waarbij eene vrouw, die nog iets van hare have wilde redden, in de vlammen is omgekomen.

— Volgens de bij *Lloyds* ontvangen berigten, hebben in de stormen gedurende de vorige week niet minder dan 40 schepen schipbreuk geleden. Verscheidene daarvan zijn met de geheele bemanning vergaan.

— De Chinesche bakker te Hong-Kong die in Januarij ll. ter dood is veroordeeld, omdat hij vergiftigd brood aan de buitenlanders had geleverd, heeft bij het geregtelijke verhoor verklaard, daartoe door bepaalde bevelen en bedreigingen van den Onder-Koning van Canton gedrongen te zijn. Hij deed het als eene dwaling zijner bedienden voorkomen, dat het vergiftigde brood niet alleen aan de Engelschen, maar ook aan alle vreemdelingen zonder onderscheid was verkocht.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Maart.

Het huis waarin Napoleon I te St. Helena woonde, is door bemiddeling van Graaf Persigny, aan Frankrijk afgestaan. Het huis is thans eene boerderij, doch zal op kosten des Keizers eene meer waardige bestemming erlangen.

— Omtrent de zaak van Neufchâtel kan alleen gemeld worden dat thans eindelijk de zittingen der conferentie zijn hervat. Hoewel men over 't algemeen eenen goeden uitslag aan de onderhandelingen blijft toeschrijven, verkeert men steeds in onzekerheid over den tegenwoordigen stand der zaak. De hoofdpunten van de nieuwe instructie aan den Pruissischen Gezant verleend en onlangs medegedeeld, worden volgens eene bijna officiële verklaring uit Berlijn voor valsch verklaard. De Koning van Pruissen schijnt niet gezind zijne aanspraken op het Vorstendom geheel op te geven. Bij de vierde zitting is Dr. Kern, Vertegenwoordiger van Zwitserland, toegelaten.

— De vorming van een Scandinavisch rijk begint meer en meer de gemoederen bezig te houden. Naar men zegt is Denemarken in eene circulaire aan de Hoven van Parijs, Londen, Petersburg en Stockholm reeds tegen dit denkbeeld opgekomen.

— Pater Ventura heeft zijne vierde vasten-predicatie voor het Hof gehouden, en tot onderwerp gekozen het toenemend zedebederf en de verkrachting van het geweten. Het kan zonder overdrijving gezegd worden, dat hij nog stoutmoediger in zijne woorden was dan vroeger. Hij heeft noch het Hof, noch de hoogere standen in de maatschappij gespaard.

— Te Marseille heeft de wegens moord ter dood veroordeelden Matraccia zijne straf ondergaan. Hij had verzocht dat zijne papegaai, aan welke hij zeer gehecht was en die verscheidene volzinnen in 5 talen kon uiten, hem tot op het schavot mogt vergezellen; dit verzoek is hem toegestaan, waarna de vogel op zijn verlangen aan den bestuurder der gevangenis is geschonken. Omtrent 50,000 personen woonden de teregtstelling bij en de policie heeft handen vol werk gehad, om een 50-tal in zwijm vallende vrouwen weg te voeren, en aan eene die des nachts ten 2 ure onder de toegevloeide menigte moeder werd, de noodige zorg te wijden.

— Naar men verneemt, is men zoowel hier als te Londen werkzaam, om eene spoorweg tot stand te brengen, die Konstantinopel aan Duitschland zal verbinden over Weenen, en aan Parijs en Londen over Triest en Zwitserland.

— In eene gemeente van het arrondissement Yvetot is het huwelijk afgekondigd tusschen eene 57-jarige vrouw, die reeds 4 mannen door den dood heeft verloren, en een 71-jarigen grijsaard.

SPANJE.

MADRID, 20 Maart.

De straf van 6 maanden gevangenis, waartoe de Generaal Prim was veroordeeld, is gewijzigd in 6 maanden arrest in de stad Alicante.

— Te Sevilla heeft een zonderling geval plaats gehad. Op den 12den en 13den dezer zijn meer dan 6000 personen aldaar door het koliek aangetast. Men weet daarvan de oorzaak nog niet. Gelukkig hebben er geen sterfgevallen plaats gehad.

ITALIE.

De Aartsbisschop van Keulen is door den Paus met groote plegtigheid ontvangen. Den 19den Maart heeft hij in een openbaar Consistorie den Kardinaalshoed ontvangen.

— Mistress Stowe, de schrijfster van *the Uncle Tom's Cabin*, is aan den Paus voorgesteld. Zij heeft op hare reize van Marseille naar Rome veel tegenspoed ondervonden.

— Men wil dat de Fransche Bisschop Menjaud een eigenhandigen brief van Keizer Napoleon aan den Paus heeft overhandigd, over de netelige zaak van den Bisschop van Moulins.

— Reeds gedurende 2 jaren heeft te Rome eene school bestaan van de broeders der Christelijke leer van Frankrijk, waarin de Fransche taal, reken- en aardrijkskunde enz. werd onderwezen. Met goedkeuring van het geestelijk gezag opgerigt, kon men deze inrigting van geene buitensporige vrijzinnigheid beschuldigen, en echter de Jesuiten, die de opvoeding der jeugd in handen hebben, zullen er in slagen ook deze inrigting, ten spijt van de alhier wonende Franschen, ten gronde te helpen. Kardinaal Vicari heeft den Opzigter der school bij zich ontboden en hem gelast het getal zijner leerlingen tot 50 te verminderen; er bijvoegende, dat wanneer die 50 jongelieden hunne studiën op de school zullen hebben volbragt, geene nieuwe leerlingen meer mogen worden aangenomen.

— Ook de Vertegenwoordiger van Sardinië bij het Hof van Weenen is teruggeroepen en de bescherming der Sardinische onderdanen aan den Franschen Gezant opgedragen. De Sardinische Regering heeft gemeend de omzigtigheid van de Oostenrijksche Regering in het terugroepen van haren Gezant op die wijze te moeten beantwoorden; en niemand zal haar dit ten kwade duiden, daar zij in den laatsten tijd vele pogingen heeft aangewend om de goede verstandhouding te bewaren.

— Uit Civita-Vecchia wordt gemeld, dat de staatkundige gevangenen die in het kasteel van Paliano zijn opgesloten, getracht hebben te ontvlugten. Zij zijn echter ontdekt, en 4 hunner door de soldaten gedood en 5 gekwetst. Dit voorval heeft diepen indruk gemaakt.

PRUISSEN.

BERLIJN, 24 Maart.

De Koning heeft aan den Heer von Rochow kwijtschelding verleend van den overigen tijd zijner vestingstraf, wegens het in een tweegevecht dooden van den Heer von Hinckeldey. De veroordeelde heeft 9 maanden van zijn straftijd ondergaan.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 23 Maart.

De Aartsbisschop van Weenen heeft aan den Minister van Onderwijs verzocht een aantal buitenlandsche dagbladen te verbieden, omdat zij eene tegen het Katholicismus vijandige strekking hadden.

— De tot Gouverneur van het Lombardysch-Venetiaansch Koningrijk benoemden Aartshertog Maximiliaan, heeft in Triest 3000 fl. voor instellingen van weldadigheid verleend, en beloofd, met zijne jeugdige gemalin, jaarlijks gedurende eenige weken in deze stad te zullen verblijven.

— Naar de toebereidselen te oordeelen die in Hongarye gemaakt worden, zal de ontvangst des Keizers aldaar zeer luisterrijk zijn. Te Debreczin wordt een corps van 1000 ruiters gevormd, die in echt Hongaarsch kostuum als lijfwacht dienst zullen doen.

RUSLAND.

Uit Petersburg wordt gemeld, dat 's Keizers daden meer en meer getuigen, dat hij den weg van vooruitgang wil bewandelen. Vooral is dit blijkbaar uit de opheffing van de aldaar bestaande geheime censuur op de drukwerken, en uit de mildere voorschriften daaromtrent aan de openbare censuur gegeven. Ook heeft de Keizer de uitgave van een Fransch dagblad voor letterkunde enz. toegestaan.

— De beroemde Russische schrijver Wessowoloschski is te Moskou, in den ouderdom van 85 jaren, overleden. Zijne werken over geschiedenis en natuurlijke historie hebben hem een grooten naam verworven.

TURKYE.

Het *Journ. de Const.* deelt het uitbreken van eenen opstand in Perzie mede. In het westen des lands heeft het eene deel der bevolking tegen het andere de wapenen opgevat; het door den Shach naar Afghanistan gezonden leger is aan het muiten geslagen en maakt zich aan allerlei rooverijen schuldig. Een aantal oproermakers had zich van den Gouverneur van Kurdestan, een oom van den Shach, meester gemaakt en voor hem een zwaar losgeld geëischt.

— In de Zwarte zee hebben hevige stormen gewoed. Door de *Ajaccio* zijn 11 gestrande schepen nabij Varna gezien. Men verneemt dat de roovers die de zee van Marmora onveilig maakten, na een bloedig gevecht zijn ten onder gebragt.

— De 350 Polen, Hongaren en Russische deserteurs die op de Circassische kust zijn ontscheept, zijn door de onderscheidene hoofden der stammen aldaar zeer goed ontvangen.

— Uit Jeruzalem wordt gemeld dat die stad door 6000 pelgrims is bezocht.

(Vervolg der beschouwingen over het N. I. drukpers-reglement).

II.

De Heer Thorbecke heeft op eene uitmuntende wijze zijne roeping als Vertegenwoordiger verstaan, toen hij 17 Februarij ll. het voorstel in de Kamer deed dat aan den Minister van Koloniën zou gerigt worden het verzoek om mededeeling van het drukpers-reglement met de noodige inlichtingen. Minder gepast kwam het ons voor, dat die hooggeachte Vertegenwoordiger vooraf zijne gedachten over het onderwerp, aan een boekhandelaar medegedeeld, door dezen liet drukken en verspreiden. Er is eene parlementaire welvoegelijkheid, die zoo wel buiten, als in de Kamer hare eischen heeft: niet al wat geoorloofd is kan voor betamelijk gehouden worden. In de Kamer heeft de Heer Thorbecke toen gesproken, met eene allezins gepaste gevoeligheid, over de bewuste verordening, als of men niet ten onregte ongerust ware geweest »voor eene inbreuk op eene der edelste Nederlandsche vrijheden;" en hij heeft er bijgevoegd, dat het hier gold »de uitoefening (waarschijnlijk zal hij gemeend hebben; de uitvoering,) eener wet omtrent een gewigtig belang, waarbij de zedelijke ontwikkeling der maatschappij in hooge mate betrokken is." De geachte spreker houde het ons ten goede, maar het beroep op de *Nederlandsche vrijheden* is hier even min op zijne plaats, als de daarmede in verband gebragte *zedelijke ontwikkeling der maatschappij*. De wetgever (om met het eerste te beginnen) heeft in ontelbare artikelen van het Regering-Reglement erkend en aangenomen het beginsel, dat er in Nederlandsch Indië andere waarborgen in het belang der openbare orde gevorderd worden, als in Nederland; dat is, (vermits geene openbare orde kan bestaan zonder eenige inkorting van vrijheid) dat vrijheden, die men hier in Nederland geniet, ginds door andere regelen moeten beperkt worden, zoodat er in Indië geen sprake meer kan zijn van Nederlandsche vrijheden. Voorts het belang der openbare orde zelfs in Nederland, dat sommige vrijheden door de wet beperkt worden (bijv. art. 10 Grondw.), veel meer nog is aan zulke beperkingen behoefte in Nederlandsch Indië; beperkingen die niet zoo zeer door de *bijzondere toestand van Indië* (zoo als in het Verslag der Commissie gezegd wordt) geboden of geduld worden, maar die aangewezen worden door den aard en het karakter van ons gebied over die bezittingen, en door de juiste opvatting van het doel dier heerschappij. De meeste verkeerde voorstellingen en eischen op dit punt hebben hunnen oorsprong in het beginsel, dat Nederlandsch Indië een integrerend deel zou zijn van het Rijk. Niets is intusschen minder waar: wilde men dat beginsel in deszelfs uitgestrekten zin toepassen, de ongerijmdste uitkomsten zouden er het onnatuurlijke en onmogelijke van in het licht stellen. Nederlandsch Indië mag zelfs niet als *grondgebied* van het rijk beschouwd, en die fout bespeurt men in de redactie van art. 57, 3de alin. der Grondwet. In 1842 drukte Sir Robert Peel in het Parlement den wensch, als zijn gevoelen, uit, dat koloniën zoo veel mogelijk mogten behandeld worden, als of ze integrerende deelen van het Koningrijk waren. De beroemde Staatsman zal, wij twijfelen er niet aan, bij dat algemeen gevoelen onderscheid gemaakt hebben tusschen verschillende toestanden, en, bij voorbeeld, Ceylon, waar het getal der blanken en vreemdelingen te zamen genomen tot dat der overige bevolking staat als 1 tot 62, niet in den algemeenen regel hebben willen opnemen. In onze bezittingen kan men, zonder overdrijving, de verhouding aannemen van 1 tot 62! Wij merken hierbij aan, dat *Nederlandsche vrijheden* niet gedeeltelijk en stuksgewijze kunnen toegestaan worden: en, zoodra de wetgever zelf heeft begrepen dat men ze niet alle kan toestaan, dan is het besluit natuurlijk dat voor het bepalen van regten en vrijheden in Indië een ander beginsel moet gelden. Niemand, ook niet de Nederlandsche drukkers en uitgevers, heeft er eenige de minste aanspraak op dat dezelfde vrijheid, die hij hier geniet, ook dáár geëerbiedigd worde. Wij kunnen ons dus niet genoeg verwonderen over eene min gelukkige uitdrukking, waarvan zich de Commissie in het Verslag bediend heeft. Zij oordeelt »dat het doel van de 1ste alinea van art. 110 is, voor de Indische drukpers *waarborgen* in het leven te roepen." Als of het om de drukpers was dat wij over die schoone bezittingen gebied voeren! Neen; het doel van het geheele art. 110 is, de openbare orde, het Nederlandsch gezag, te *waarborgen* tegen de gevaren van eene ongebreidelde drukpers, en daarvoor vaste regels te stellen in de plaats van de onbeschreven beginselen vroeger gevolgd. Even min kunnen wij der Commissie toestemmen, wanneer zij elders zegt, dat »het reglement schijnt van het begrip van vrijheid uit te gaan." Deze miskenning van den aard van iedere wetgeving is vreemd. Geen enkele wet zou noodig zijn, wanneer daarbij niet het besef ten grondslag bestond, dat eene of andere vrijheid behoorde geregeld en beperkt te worden. Zelfs de erkenning, bij de wet, van deze of gene vrijheid, verraadt het beginsel dat die sanctie van de wetgeving afhankelijk was. Nu kan met het regelen en beperken te ver worden gegaan; en het is in 't geheel ons oogmerk niet alle de artikelen van het Reglement te verdedigen: om ze goed te beoordeelen zouden wij even goed bekend moeten zijn met den toestand van zaken in Indië, als de leden der Commissie waarschijnlijk zijn. Wij bedoelden niets anders, dan eenige algemeene beschouwingen mede te deelen, die welligt van invloed kunnen zijn op de beoordeeling der geheele zaak. Maar wij hebben nog iets te zeggen over de *zedelijke ontwikkeling der maatschappij*, die, zoo als de Heer Thorbecke zeide, in hooge mate bij deze wet betrokken is. Moge het ons vergund zijn dit in een volgend artikel te behandelen.

16 Maart. J. B.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 26sten Maart de Heer W. W. van Lennep, in de Regten, na openbare verdediging van zijn Akademisch Proefschrift: *De leer der opzeggingen en stilzwijgende wederinhuring van woningen en landerijen, volgens ons Burgerlijk Wetboek.*

KERKENIEUWS.

Door Z. M. zijn goedgekeurd de beroepingen van Predikanten, door de Kerkeraden van de navolgende Herv. gemeenten: van 's Greveldnins-kapelle en Vrijhoeven, op A. P. A. du Cloux, Pred. te Oud-Alblas; van Garderen, op J. Koster, Pred. te Winterswijk; van Rockanje, op H. W. Terpstra, Cand.; van Bovencarspel, op F. H. Moorrees, Pred. te Bedijkte Schermer; van Kerkwerve, op A. van der Mey, Cand.; en van Stedum, op A. Buning, Pred. te Ee.

— Te Steenderen en Bronkhorst (Gelderland) is tot Predikant beroepen de Heer J. G. Blaauw, thans te Elst bij Amerongen.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien het adres van de *Naamlooze Vennootschap der Bierbrouwerij de Posthoorn en Azijnmakerij de Twee Sleutels* alhier, om vergunning tot het verplaatsen van haren *moutmolen*, van de Haven in Wijk VIII. N°. 138 naar het perceel op de Oudevest geteekend Wijk VI. N°. 916.

Gelet op Zr. Ms. besluit van den 31sten Januarij 1824 (Staatsblad N°. 19), rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrijken en Trafijken.

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd, op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 30sten Maart aanst., des voormiddags ten 11 ure, zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen dit verzoek op dien tijd in te brengen, terwijl bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden, zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 26 Maart 1857. VAN LIMBURG STIRUM, Burgemeester.

v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 19 tot en met den 25 Maart 1857.

BEVALLEN: M. Somerwil, geb. van der Zwiep, D. — J. van Gelderen, geb. van Dokkum, Z. — H. G. Kwestroo, geb. van Harteveld, Z. — J. Wagemans, geb. Staffelen, D. — J. Nieuwenburg, geb. de Wever, Z. — C. van Polanen, geb de Kler, Z. — A. M. Zwarts, geb. Stikkelman, Z. — G. E. Timmerman, geb. Rietstap, D. — H. M. van Zijp, geb. Ouwerkerk, Z. — L. J. Bonnet, geb. Lem, D. — C. E. Kapaan, geb. Schamper, D. — J. Martyn, geb. Kramers, Z. — G. van Buggen, geb. de Vrind, Z. — E. Bronsgeest, geb. van der Plas, Z. — J. E. Knage, geb. Hamakers, D. — J. Kriest, geb. van Tol, D. — J. F. Barone Taets van Amerongen, geb. Gevers Leuven, D. — J. E. Dreef, D. — A. G. van der Meer, geb. Garrer, D. — A. G. van der Meer, geb. Garrer, D. levenl. — M. E. Buskens, D. levenl. — J. Liefrinck, geb. Royers, D. — C. Vermeer, geb. den Heeten, Z. — P. van der Keur, Z. — A. H. Kropff, geb. Willemse, Z. — J. Sommeling, geb. van Houten, D. — A. M. T. Paulides, geb. Stallinga, D. — D. W. M. Mulié, geb. Mussert, D. — D. van Dijk, D.

GEHUWD: H. C. Leeuveld, Jm. en J. Koolen, Jd. — J. Korenhof, Jm. en E. Taffijn, Jd. — W. T. Hogendoorn, Jm. en A. Vlasveld, Jd.

OVERLEDEN: Ms. Cathª. Ulderich, 59 j. — T. Tely, Z., 5 m. — J. Verstraten, geb. Mieremet, 27 j. — J. C. van Oijen, 75 j. — J. P. van Gulik, 24 j. — J. van der Putten, Z., 10 w. — J. Gyzeny, Z., 5 m. — M. P. Oudshoorn, 49 j. — C. A. van der Drift, D., 6 w. — S. Marsman, geb. van der Heyden, 77 j. — S. Uding, geb. Straaten, 30 j. — N. Kok, Z., 4 m. — J. van der Wilk, Z., 1 j. — M. F. Gubling, D., 2 j. en 10 m. — P. van Campen, Z., 4 m. — P. Ribot, Z., 3 w. — W. Etienne, Z., 15 m. — C. Siebert, geb. Blolheel, 85 j. — N. M. E. Leget, D., 3 j. en 6 m. — C. M. Korenhof, geb. Melkstop, 46 j. — M. Chrispyn, D., 3 d. — A. H. van Beek, Z., 5 m.

232ste Staats-Loterij.

Trekking der Eerste Klasse.

2de Trekking. N°. 15099 een prijs van ƒ 1,500. N°. 6711 een prijs van ƒ 1,000.
3de » N°. 7653 een prijs van ƒ 20,000. N°. 1068 een prijs van ƒ 2,000. N°s. 1366 en 14390 ieder een prijs van ƒ 1,000.

ADVERTENTIEN.

Bij toeval *te Koop*, wegens verandering van Affaire, een **Kaarnmolen**, zoo goed als nieuw. Te bevragen bij G. MOOTE, op de Oude Vest, te *Leyden*. Brieven *franco* onder Lett. A. W.

KLEERMAKERS-KNECHTS.

drie à *vier* **Kleermakers-Knechts**, met het Militaire werk goed bekend, vast werk begeerende, vervoegen zich in Persoon of met *franco* Brieven bij den Boekverkooper MOONE, Markt, 4, 362, te *Delft*.

Bij de GEBROEDERS ABRAHAMS, te *Middelburg*, wordt uitgegeven:

ALBUM VAN BUITENLANDSCHE LETTERVRUCHTEN,

verschijnende in maandelijksche afleveringen van 4 à 6 vel druks, of in driemaandelijksche deelen van 15 vel in gr. 8°. — Prijs per Jaargang *f* 6.—.

Geschied- en staatkundige beschouwingen, bijdragen tot de land- en volkenkunde, levensbeschrijvingen (vooral van vermaarde tijdgenooten), reizen en plaatsbeschrijvingen, benevens artikelen over onderwerpen tot staathuishoudkunde, nijverheid en letterkunde behoorende, maken hoofdzakelijk den inhoud van dit Tijdschrift uit.

Van de vele gunstige beoordeelingen, aan dit Tijdschrift ten deel gevallen, vermelden wij hier alleen de volgende:

»Het zou slechts van overgroote kleingeestigheid getuigen, indien de redactie van de *Tijdspiegel* bevreesd ware een ander Tijdschrift in deze kolommen te bespreken en aan te bevelen (waar de aanbeveling inderdaad geene beleefdheid is, maar voortgesproten uit de erkenning der degelijkheid van de haar toegezonden nommers), en dat wel uit angst dat in deze onderneming voor haar een concurrent zou te duchten zijn. In de eerste plaats verschilt de strekking van het *Album* der wakkere Middelburgsche uitgevers geheel van het doel dat de *Tijdspiegel* zich voorstelt, in de andere zou het slechts pleiten voor het weinige vertrouwen, door ons in het publiek gesteld, wanneer er sprake is van de keuze tusschen ons Tijdschrift en dat waarvan wij gaarne de gunstigste getuigenis afleggen; de *Tijdspiegel* toch tracht zoo veel mogelijk in zijn glas, alles wat op het gebied van theologie, letterkunde en maatschappij voortvalt, terug te kaatsen, terwijl het *Album* de beste lettervruchten uit den vreemde wenscht aan te bieden aan hen, die de bronnen missen waarover de redactie van het laatste te beschikken heeft, en welke voor velen ten onzent zijn verzegeld. Maar al ware de rigting één en het doel het zelfde, toch zou de eerlijkheid eischen dat het gevraagde oordeel werd uitgesproken, en het is daartoe dat wij eene korte opgave laten volgen, van hetgeen dit wezenlijke goedkoope, keurig en compres gedrukte, en met zorg bearbeid periodieke werk bevat, waarvan wij tot N°. 10 van dezen jaargang voor ons hebben liggen: door de opgave der meeste stukken, zullen onze lezers in staat zijn reeds over de verscheidenheid te oordeelen, waarop het *Album* aanspraak maakt, terwijl er uit blijken zal, dat ook de meest ontwikkelde liefhebber van goede lectuur, er meer dan gewone romankost in zal aantreffen. . . . . .

»Uit deze opgave blijkt het dat de hier voorkomende artikelen, de geschiedenis en de staatkunde, de land- en volkenkunde omvatten; dat zij gewijd zijn aan de levensbeschrijving van groote mannen en vrouwen; dat de nijverheid der redactie belangrijk genoeg schijnt, om ook op haar gebied het goede in de vreemde Tijdschriften op te sporen; terwijl het evenmin aan reizen en plaatsbeschrijvingen en novellen ontbreekt, als de letterkunde van vreemde volken over het hoofd wordt gezien. De spreuk der ouden: *varietas delectat*, schijnt den verzamelaar steeds voor oogen te staan, wij gelooven dat zij hem den weg aanwijst, waarop hij moet blijven voortgaan, wil hij ons degelijk publiek blijven uitnoodigen en opwekken, zich bekend te maken met zijn *Album*, over de juistheid van welks titel te twisten, toch nu eene onvruchtbare aanmerking zijn zou, omdat de naam waaronder het Tijdschrift in de wereld is getreden, nu eenmaal evenmin kan worden veranderd als de naam van een schip, dat den goeden smaak te gelijk huldigt, en op goede bewerking bogen mag.

»Zonder plaatwerk verschijnende, zal misschien het *Album* menig op illustraties gierig oog ontgaan, maar zeker is het, dat het den met een goeden blik gewapenden lezer voldoen moet, ook zonder die door den tijdgeest zoo wij vreezen nog voor lang ingevoerde, meestal noodelooze en stellig kostbare aanhangsels." *Tijdspiegel*, 1855 N°. 12.

De Inhoud van den jaargang 1856 bestaat uit de volgende stukken:

Geschiedenis en Staatkunde.

Polen. Geschiedenis en vooruitzigten.
Het huis van Savoye.
Vorst Tunen.
Nicaragua en de Flibustiers.
Scandinavie vroeger en thans.

Natuurkunde.

De transatlantische telegraaf.
De invloed van wouden en bosschen op den regen.
Het tien duizendste gedeelte van eene seconde.
Strychnine.
De Scheikunde in het dagelijksche leven.

Nijverheid.

De handel op het tooneel van den oorlog.
De Fransche spoorwegen, door Audiganne.
Het buigen van werkhout.
Hoe men al aan den kost kan komen.

Land- en Volkenkunde.

De Londensche armen en hunne verpleging.
Het socialismus in China.
Vruchtbaarheid van Californie.
De Duitsche Universiteiten.
De Duitsche landverhuizing naar Amerika.
Het politiewezen in Ierland, door Sir Francis Head.
De brullende Dervishen.
Toestand der wetgeving in Engeland.
Zondagsviering en Zondagswetgeving in Engeland.

Levensbeschrijvingen.

Henry Wardsworth Longfellow.
Pierre Erard.
Graaf Camillo Benso de Cavour.
Cervantes in Sevilla, door Antoine de Latour.
Sir Robert Peel, door Guizot.
De Minister von Stein.
Montell.

Reizen en Plaatsbeschrijvingen.

Melbourne.
Doorgraving der landengte van Suez.
Een eiland in het Kanaal.
Een stierengevecht te Saint-Esprit, door Louis Ratisbonne.
Een dag te Wildbad.

Letterkunde.

De Letterkundige Leviathan.
De Dichterlijke Werken van Longfellow, door S. J. van den Bergh.

Mengelingen.

Historische gezegden.
Een gelukkige winkel.
Brown's laatste luchtreis.
Liszt en Wagner. De nieuwe muziekale partij in Weimar.
De Grieksche kerk.
De zwervende Vioolspeler.
Een treurspel in de Champs-Elysées te Parijs, in 1856.
Het graf van Benjamin Franklin.
Over den oorsprong der guano op de Chincha eilanden.
Een nieuwe belasting.

Heden Vrijdag namiddag ten 5 ure,

verkoopen de Boekhandelaars GEBROEDERS VAN DER HOEK, de Werken betreffende **Kunsten en Wetenschappen, Schei-, Natuur- en Sterrekunde, Landbouw, Natuurlijke Geschiedenis, Geologie, Mineralogie** en **Botanie**.

Zaturdag namiddag 28 Maart.

de **Grieksche** en **Latijnsche Letterkunde, Taalkunde, Meet-, Stel-** en **Cijferkunst.**

TE HUUR MET 1° MEI:

voor *f* 250 in het jaar, een zeer aangenaam buiten de Koepoort aan het Schulpenpad gelegen **Optrekje** met **Tuin**, bevattende het Huis vier Kamers, Keuken enz. Te bevragen bij J. VAN LITH J[r]., op de Papengracht.

DE ANTIRHEUMATISCHE BALSEM

van D[r]. OCKER J.ZOON, Practiserend Geneesheer en Chirurgijn, vroeger te *Texel*, thans te *Oostzaan*, is het beste middel tegen **Jicht, Zinkings** en **Rheumatismus**. Zamengesteld uit de fijnste chemische praeparaten, zoo uit het mineralen-, planten- als dierenrijk, is deszelfs werking snel en grenst aan het wonderbare.

Treffend zijn de resultaten welke dit middel reeds gedurende onderscheidene jaren heeft opgeleverd. Menigvuldig zijn de genezingen, en daar waar de geneeskunst scheen uitgeput, waar alle hoop scheen ontvloden te zijn, mogt de Lijder zich weldra in een spoedig herstel verblijden.

Wegens deszelfs oplossende, ontstekingwerende en pijnstillende eigenschappen, is het almede een voortreffelijk middel, bij alle plaatselijke pijnen en *ontstekingen*, bij *verharding*, *verrekking*, *ontwrichting*, *verstijving*, *kneuzing*, *kliergezwellen* en andere *aanzwellingen*.

Het vermeerderd debiet, de dagelijksche ondervinding in mijne praktijk, de gunstigste berigten mijner Depôthouders, de menigvuldige genezingen, en de gemoedelijke overtuiging van deszelfs alle andere middelen overtreffende geneeskracht, stellen het mij ten pligt dit middel voortdurend aan te bevelen.

De kosten van de ordinaire flacon met voorschrift is . . *f* 0.90.
Van de dubbele flacon . . . . 1.80.

Dezelve is te verkrijgen bij den Hoofd-Depôthouder D[r]. OCKER J.ZOON, te *Oostzaan*, en verder: Leyden, L. G. SMEENK, Apoth.; D. WIJNBEEK, op de Haarlemmerstraat. — Amsterdam, W. J. VAN HULSTEIN, Apoth. Warmoesstraat bij de Nieuwebrugsteeg, M. 452; RUYSCH EN WEISSENBRUGH, Apoth., Bloemmarkt, N°. 181. — Delft, Wed. P. J. PALING, Apoth. — 's Gravenhage, G. BISSCHOP, Apoth., Fluweelen Burgwal N°. 130. — Rotterdam, VAN SANTEN KOLFF, Apoth., J. M. VAN HULSTEIN, Apoth.

Deze Balsem is aan geen bederf onderhevig en kan jaren lang bewaard blijven.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 25 Maart.

		Laagste koers.	Hoogste koers.	Slotkoers.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{3}{4}$	—	—
Dito Certificaten	" 3 "	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{5}{16}$	$76\frac{1}{4}$
Dito dito	" 4 "	$95\frac{3}{8}$	$95\frac{7}{16}$	$95\frac{7}{16}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$ "	91	—	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$ "	$138\frac{1}{4}$	—	—
O. I. Leening	" 4 "	95	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 3 "	$64\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5 "	$108\frac{3}{4}$	$108\frac{7}{8}$	$108\frac{3}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	" 5 "	$102\frac{5}{8}$	$102\frac{3}{4}$	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	" 5 "	$98\frac{5}{8}$	—	—
Dito 1840	" 4 "	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{3}{8}$	$84\frac{1}{4}$
Dito bij STIEGLITZ & C°.	" 4 "	84	$84\frac{1}{4}$	84
Dito dito Nieuwe	" 4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6 "	—	—	—
Certificaten van dito	" 6 "	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 "	—	—	—
Dito Obligatiën	" 4 "	$77\frac{1}{4}$	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$ pCt.	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	" $1\frac{1}{4}$ "	$24\frac{7}{8}$	$24\frac{15}{16}$	—
Dito Obligatiën	" 3 "	$42\frac{3}{16}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3 "	$38\frac{5}{8}$	$38\frac{7}{8}$	$38\frac{5}{8}$
Bewijzen Coupons		$6\frac{3}{8}$	$6\frac{1}{2}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5 "	—	—	[illegible]
Dito	" 4 "	$63\frac{7}{8}$	—	—
Dito Metall.	" 5 "	$75\frac{7}{8}$	$76\frac{1}{16}$	$76\frac{1}{16}$
Dito Nieuwe	" 5 "	$86\frac{5}{8}$	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{15}{16}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$ "	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{5}{16}$	—
BELGIE,	" $2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$ "	[illegible]	—	—
Dito dito	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	" 5 "	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 3 "	$44\frac{15}{16}$	45	—
SARDINIE,	" 5 "	—	—	—
PERU, Geldleening 1853	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. m.	" $4\frac{1}{2}$ "	$34\frac{3}{8}$	$34\frac{5}{8}$	—
GRENADA, Obligatiën	" $2\frac{1}{2}$ "	$21\frac{1}{4}$	$21\frac{3}{8}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	" 3 "	$21\frac{1}{2}$	$21\frac{11}{16}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken $5\frac{3}{4}$.

Koers van het Geld. Beleening 4 pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 4.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.